

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๒

๑. พันธูละกล่าวว่า ถ้ากระนั้น เธอจงจับเชือกเหล่านี้ แล้วให้เชือกแก่นาง ยืนบนรถทีเดียว โกงธนู ฯ ล้อรถจมลงพื้นดินถึงดุม ฯ เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย เห็นฐานะนั้นแล้ว ก็ยังไม่เสด็จกลับ ฯ ฝ่ายพันธูละ ไปได้หน่อยหนึ่ง ก็ติดสาย (ธนู) ฯ เสียงสายธนูนั้น ได้เป็นประหนึ่งเสียงอลณีบาต ฯ เจ้าลิจฉวีเหล่านั้นก็ยังไม่เสด็จกลับแม้จากที่นั้น ยังคงเสด็จติดตามไปอย่างกระชั้นชิด ฯ พันธูละยืนอยู่บนรถนั้นแล ยิงลูกศร ไปลูกหนึ่ง ฯ ลูกศรนั้น ท่างอนรถ ๕๐๐ คันให้เป็นช่องแล้ว แหวงทะลุพระราช ๕๐๐ องค์ ตรงที่ผูกเกราะไว้ แล้วจมลงในแผ่นดิน ฯ เจ้าลิจฉวีเหล่านั้นไม่ทราบวาตนถูกลูกศรแทงแล้ว ตรัสว่า เฮ้ย หยุดก่อน เฮ้ย หยุดก่อน ยังคงติดตามไปนั้นแล ฯ พันธูละหยุดรถแล้วกล่าวว่า พวกท่านเป็นคนตายแล้ว ชื่อว่าการรบของข้าพเจ้ากับคนตายแล้วทั้งหลาย ไม่มี ฯ เจ้าลิจฉวี ชื่อว่าคนที่ตายแล้ว หาเป็นเช่นกับเราไม่ ฯ พันธูละ ถ้ากระนั้นพวกท่านจงแก้เกราะของเจ้าลิจฉวีผู้อยู่หลังสุดดู ฯ พวกเจ้าลิจฉวีเหล่านั้นให้แก้แล้ว ฯ เจ้าลิจฉวีองค์นั้น ล้มลงสิ้นชีพตักษัย ในขณะที่แก้เกราะออกแล้วนั้นแล ฯ ที่นั้น พันธูละ จึงกล่าวกะเจ้าลิจฉวีเหล่านั้นว่า พวกท่านแม้ทั้งหมดก็เป็นผู้มีรูปร่างเดียวกัน จงไปยิงเรือนของตน ๆ จัดแจงสิ่งที่ควรจัดแจง พร้าสอนบุตรและภรรยาแล้งจึงแก้เกราะออก ฯ เจ้าลิจฉวีเหล่านั้น กระทำเหมือนอย่างนั้นทุกพระองค์สิ้นชีพตักษัยแล้ว ฯ

๒. อยู่มาวันหนึ่ง พวกมนุษย์ แพ้ความด้วยคติโกง ในการวินิจฉัย เห็นพันธุละกำลังเดินมา ดากันร้องระงม แจ้งการทำคดีโกงของพวกอมาตย์ผู้วินิจฉัย (ผู้พิพากษา) ๗ พันธุละนั้นไปสู่โรงวินิจฉัย (ศาล) พิจารณาคดีความนั้นแล้วได้ทำผู้เป็นเจ้าของนั้นแลให้เป็นเจ้าของ ๗ มหาชน แซ่ซ้องสาธุการให้เป็นไปด้วยเสียงอันดัง ๗ พระราชาสดับเสียงนั้นแล้ว ตรัสถามว่า นี้อะไรกัน ทรงสดับเรื่องราวนั้นแล้ว ทรงชื่นชม รับสั่งให้ถอดพวกอมาตย์เหล่านั้นแม้ทั้งหมด ทรงมอบตำแหน่งการวินิจฉัย แก่พันธุละเท่านั้น ๗ ตั้งแต่นั้นมา พันธุละ วินิจฉัยโดยถูกต้อง ๗ แต่นั้นมา พวกอมาตย์ผู้วินิจฉัยเดิมไม่ได้ค่าจ้าง มีรายได้น้อย จึงได้ยุยงในราชสกุลว่า พันธุละ ประราธนาราชสมบัติ ๗ พระราชา เชื่อถือถ้อยคำของพวกพวกอมาตย์เหล่านั้น มิได้อาจจะชมพระหฤทัยได้ ทรงดำริอีกว่า เมื่อพันธุละถูกฆ่าตาย ณ สถานที่นั้นนั้นแล เราจักเกิดข้อครหา จึงรับสั่งให้บุรุษที่ปลอมตัวไว้โจมตีจังหวัดชายแดน รับสั่งให้เรียกพันธุละมา ทรงส่งไปด้วยพระดำรัสว่า มีรายงานมา จังหวัดชายแดน วุ่นวาย ท่านพร้อมกับบุตร จงไปจับโจรมา แล้วทรงส่งนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ผู้สามารถ แม้เหล่าอื่น ไปกับพันธุละเสนาบดีนั้น ด้วยพระดำรัสว่า พวกท่าน จงตัดศีรษะพันธุละเสนาบดีพร้อมทั้งบุตร ๓๒ คน ในที่นั้นนั้นแลแล้วนำมา ๗

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที

เจलय ประโยค ป.ธ.๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. พนฺธุโล เตนฺหิ อีมา รสฺมียะ คณฺหาติ ตสฺสา รสฺมียะ ทตฺวา รเถ จิตฺวา
 ฅนฺ อารุเปสิ. รตฺจกํ ยาว นาภิตฺวา ปจฺวี ปาวีสิ. ลิจฺฉวินฺ ตํ จานํ ทิสฺวา น
 นิวตฺตีสฺ. อิตโร โถกํ คนฺตฺวา ชียํ โปเถสิ. อสนิสฺทฺโท วีย อฺโหสิ. เต ตโตปิ น
 นิวตฺตีสฺ อนุพฺนฺชนฺตา คจฺฉนฺเตว. พนฺธุโล รเถ จิตฺโก ว เอกํ สรํ ชิปิ. โส ปญฺจนฺ
 รตฺสฺตานํ รตฺสีเส ฉิทฺทํ กตฺวา ปญฺจ ราชสฺตานิ ปริกฺรพฺนฺชนฺภูจฺาเน วินิวิชฺฉิตฺวา
 ปจฺวียํ ปาวีสิ. เต อตฺตโน วิทฺธภาวํ อชานิตฺวา ติฏฺฐ เร ติฏฺฐ เรติ วทฺนฺตา
 อนุพฺนฺธิสฺสฺเยว. พนฺธุโล รถํ จเปตฺวา ตุมฺเห มตฺกา มตฺเกหิ สฺทฺธิ มยฺหํ ยุทฺธํ นาม
 นตฺถิตฺติ อาท. มตฺกา นาม อมฺหาสฺทิสฺสา น โทหนฺตฺติ. เตนฺหิ สพฺพปจฺฉิมสฺส ปริกํ
 โมเจถาติ. เต โมเจยฺสิ. โส มุตฺตมตฺเตยฺว มริตฺวา ปติ. อถ เน สพฺเพปิ ตุมฺเห
 เอวรูปา อตฺตโน อตฺตโน ชฺรานิ คนฺตฺวา สํวิตฺตพฺพํ สํวิทฺตฺวา ปุตฺตทารํ อนุสาสิตฺวา
 สนฺนาหํ โมเจถาติ อาท. เต ตถา กตฺวา สพฺเพปิ ชีวิทฺกขยํ ปตฺตา. (ธมฺมปทฺฏจ-
 กถาย ตติโย ภาโค หน้า ๑๗)

๒. อเถกทิวสํ วินิจฺฉเย กุญฺญภูปฺราชิตฺตา มนุสฺสา พนฺธุลํ อาคจฺฉนฺตํ ทิสฺวา
 มหาวีรํ วิรวนฺตา วินิจฺฉยมจฺจานํ กุญฺญภูภรณํ ตสฺส อารุเจสฺ. โส วินิจฺฉยํ คนฺตฺวา
 ตํ อญฺญํ ตีเรตฺวา สามิกเมว สามิกํ อกาลิ. มหาชโน มหาสทฺเทน สาธุการํ ปวตฺเตสิ.
 ตํ สุตฺวา ราชา กิ อิทฺนฺติ ปุจฺฉิตฺวา ตมตฺถํ สุตฺวา ตฺลิตฺวา สพฺเพปิ เต อมจฺเจ
 หราเปตฺวา พนฺธุลสฺสฺเสว วินิจฺฉยํ นียยาเทสิ. โส ตโต ปฏฺจาย สมฺมา วินิจฺฉยิ. ตโต
 โปราถนกวินิจฺฉยิกา อมจฺจา ลณฺจํ อลภนฺตา อปฺปลาภา หุตฺวา พนฺธุโล รชฺชํ

ปตเถตตีติ ราชกุเล ปริภินทิสฺสุ. ราชา เตสํ กถํ คเหตฺวา จิตฺตํ นิคฺคเหตฺตํ นาสกฺขิ
อิมสฺมี อิวฺว สมฺมตฺยมาเน ครหา เม อุปฺปชฺชิสฺสตีติ ปฺน จินฺนเตตฺวา ปฺยตฺตปฺริเสหิ
ปจฺจนตํ ปหฺราเปตฺวา พนฺธูลํ ปกฺโกสาเปตฺวา ปจฺจนโต กิร กุปฺปิโต ตวํ ปฺตฺเตหิ
สทฺธี คนฺตฺวา โจเร คนฺหาติ ปหฺนิตฺวา เอตฺถเวสฺส ทฺวตฺตีสาย ปฺตฺเตหิ สห สีสํ
จินฺนิตฺวา อหฺรธาติ เตน สทฺธี อญฺเฌปิ สมตฺถे มหาโยเช เปเสสิ. (ธมฺมปทฺฐจ-
กถาย ตติโย ภาโค หน้า ๑๗-๑๘)